

An EU funded project managed by the European Commission Liaison Office to Kosovo

**PROJEKTI ZNKE 2010/235-011
MBËSHTETJE E MËTJESHME PËR FORCIMIN INSTITUCIONAL
TË ZRRUM EU-WATREG**

Punëtorja Nr 2 – Komponentet kryesore të projektit

2. METODOLOGJIA TARIFORE 2009 – 2011

DHE 2012 - 2014

Nga Keith Burwell

Specialist Rregullator dhe Financiar

18 Nëntor 2010

Përmbledhje

1. Sektori i ujërave në Kosovë – Pjesëmarrësit kyç
2. Rolet e pjesëmarrësve kyç
3. Termat e referencës së projektit
4. Ndryshimet kryesore të arritura gjatë 2009 – 2011 (1/2)
Ndryshimet kryesore të arritura gjatë 2009 – 2011 (2/2)
5. Bazat e kalkulimit të tarifave (1/2)
Logjika e kalkulimit të tarifave (2/2)
6. Rishikimi trevjeçar i tarifave
7. Qendrat kryesore të profitit dhe kostos
8. Faktorët kryesorë të nivelit tarifor (1/2)
Faktorët kryesorë të nivelit tarifor (2/2)
9. Faktorët tjerë për rishikim për vitet 2012 - 2014: Hapat e ardhshëm.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

1. Sektori i ujërave në Kosovë – Pjesëmarrësit kyç

- Qeveria e Kosovës
  - Politikat
  - Legjislacioni
- Kompanitë Rajonale të Ujit
  - Ofrimi i shërbimeve
  - Planifikimi i investimeve
- ZRRUM-i
  - Rregullimi ekonomik
  - Miratimi i tarifave dhe investimeve
  - Balancimi i interesit të licencuarve dhe konsumatorëve.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

Qeveria

Zhivillon politikat për ujësjellësit urban dhe politikat sanitare (bazuar në objektiva)

Dizajnon strategjinë afatgjate

Definon synimet afatshkurtra sa i përket shërbimit (licenca apo PSA)

Udhëzimet për politikat, p.sh. për cmimet

Konsultimi

Konsultimi

Ujësjetlësit

Plani i biznesit dhe porpozimet për cmime që përmbushin synimet e kërkua për shërbime

Miratimi dhe implementimi

Raportimi te rregullatori për performancën relative krahasuar me pritjet në planin e biznesit

I ri-shikon synimet e nivelit të shërbimit nëse është e nevojshme (nuk preferohet)

Sfidat & negociatat

Rregullatori ekonomik

Korniza e planifikimit biznesor

Tarifiat / politikat e cmimeve

Modeli i cmimeve

Mbikqyrja rregullatore

Miratimi

Monitorimi i performancës

An EU funded project managed by the European Commission Liaison Office to Kosovo

3. Termat e Referencës së Projektit

- Rezultati 1: “Metodologjia e përcaktimit të tarifave është implementuar dhe janë përgatitur tarifat e reja”
  - “rafinimi dhe rregullimi me imtësi i metodologjisë për përcaktimin e tarifave”
- Rezultati 5: “ZRRUM dhe kompanitë e ujit janë në gjendje të bëjnë rishikimin tarifor për 2009-2011 dhe të përgatisin tarifat e reja për 2012-2014”.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

4. Ndryshimet kryesore të arritura qjatë 2009 – 2011 (1/2)

- Kalimi nga tarifat vjetore në ato 3 vjeçare
  - Siguria rregullatore
    - Inkurajimi i planifikimit afat-mesëm
    - Përmirësimi i performancës financiare nëpërmjet marrjes parasysht të përfitimeve nga tejkalimi i cagueve
- Kalimi nga mbulimi i kostos në kthimin e Vlerës Rregullatore të Kapitalit (VRRK)
  - Investimet në fonde
  - Inkurajimi i mirëmbajtjes së bazës kapitale
- Ujërat e zeza si qendra të veçanta të profitit
  - Transparenca dhe barazia në tarifa
  - Fokusimi më i mprehtë i menaxhmentit

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

4. Ndryshimet kryesore të arritura gjatë 2009 – 2011 (2/2)

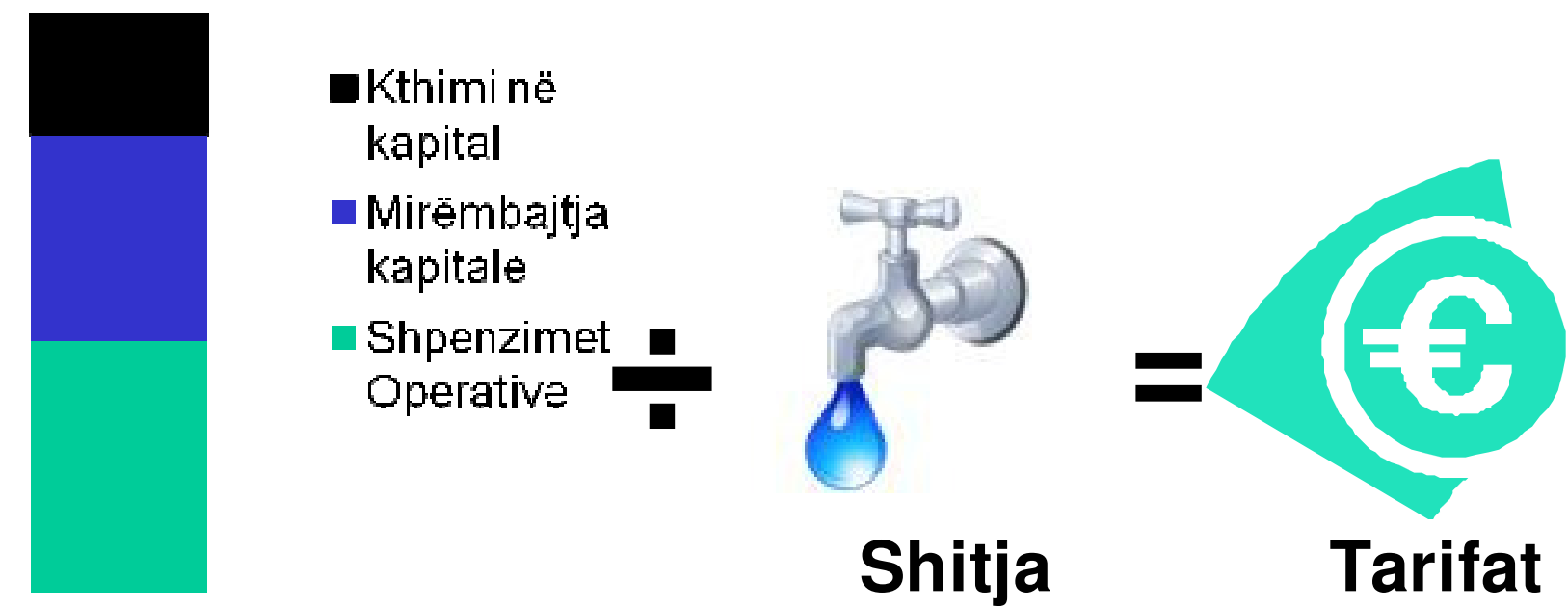
- Mbrojtja e konsumatorëve nëpërmjet
  - Caqeve sfiduese, eksplicite
  - Rritja e rrjedhës së parasë të drejtohet në investimin në infrastrukturë
- ZRRUM ka vënë në funksion vlerësimin e hollësishëm e të rregullt të performancës së KRU-ve kundrejt caqeve tarifore
- Ky projekt do të ndërtohet mbi të arriturat e deritanishme.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

5. Baza e kalkulimit të tarifave (1/2)

Kërkesat për të hyra

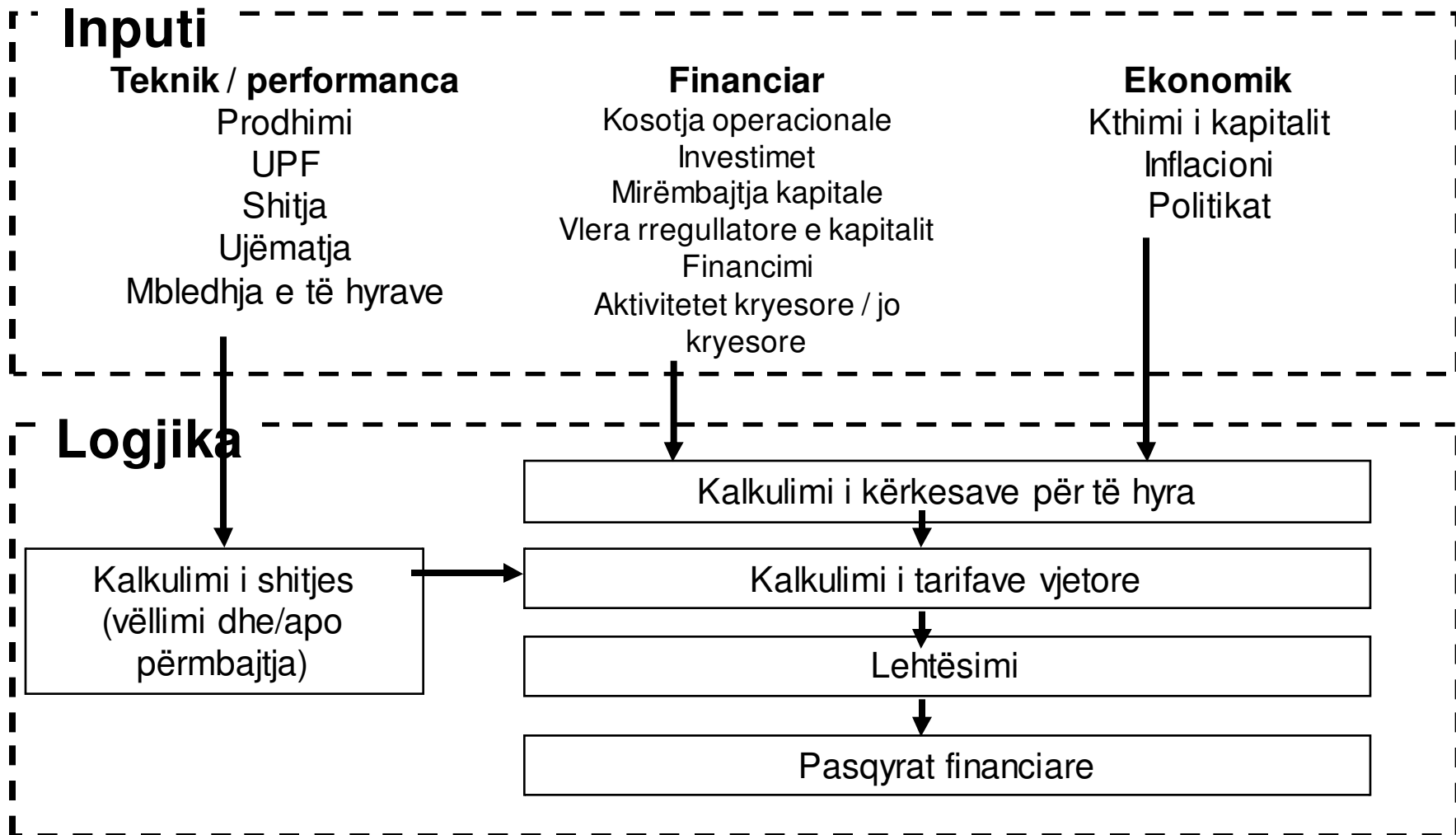

An EU funded project managed by the European Commission Liaison Office to Kosovo

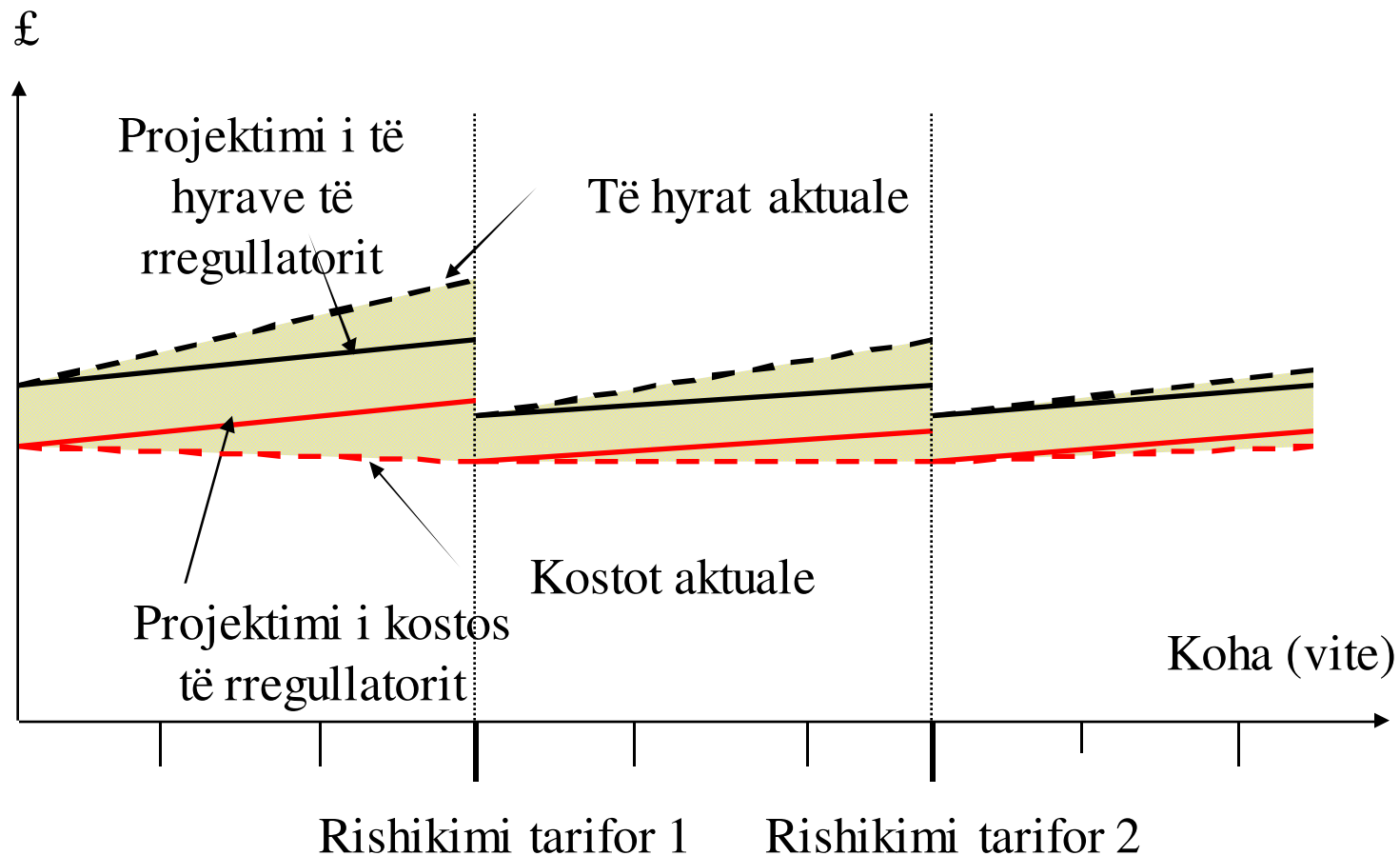
5. Logjika e kalkulimit të tarifave

An EU funded project managed by the European Commission Liaison Office to Kosovo

6. Rishikimi trevjecar I tarifave

7. Qendrat kryesore te profitit dhe kostove

- Furnizimi me ujë
  - Resurset dhe trajtimi
  - Shpërndajra
- Shërbimet e ujërave të zeza
  - Mbledhja
  - Trajtimi dhe derdhja

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

8. Faktorët kryesorë të nivelit tarifor (1/2)

- Kostot (e projektuara)
  - Kostot operative
    - Resurset dhe trajtimi
    - Distribuimi
  - Mirëmbajtja kapitale
    - Renovimet e infrastrukturës (asetet nëntokësore)
    - Kostoja aktuale e zhvlerësimit (asetet mbitokësore)
  - Kthimi i kapitalit
    - Vlera Rregullatore e Kapitalit
      - VRRK hapëse (EUR 200 për kyqje) + investime shtesë – vlera aktuale e zhvlerësimit
    - Norma e kthimit

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

8. Faktorët kryesorë të nivelit tarifor (2/2)

- Shitja (e projektuar)
  - Sasia e ujit të shitur nëpërmjet lidhjeve me ujëmatës
  - Konsumatorët shtëpiak pa ujëmatës dhe konsumi i vlerësuar
  - Shitjet për konsumatorë jo-shtëpiak
  - Performanca e arkëtimit të të ardhurave
- Financimi
  - Aktivitetet e financuara nga KRU-të
  - Huatë
  - Grantet dhe kontributet kapitale

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

9. Faktorët tjerë për rishikim për vitet 2012 - 2014: Hapat e ardhshëm

- Rishikimi i pritjeve për performancën dhe rregullimet e nevojshme
  - Rregullimi i performancës së arkëtimit të të hyrave
- Ndikimi i programit investues aktual/ të planifikuar
  - Definimet e nevojshme për të reflektuar financimin e investimeve dhe aktiviteteve janë bërë në rishikimin e kaluar por nuk janë realizuar
- Indeksi i llogarive rregullatore
  - Rregullimi i VRRK për bazën e çmimeve për 2011 (inflacioni)
  - Rregullimet tjera për shkak të inflacionit
- Rishikimi i kthimit në kapital.

*An EU funded project managed by
the European Commission Liaison
Office to Kosovo*

